

Predšolsko izobraževanje na poti do odličnosti

Sonja Zlobko*

Fakulteta za organizacijske študije, Novi trg 5, 8000 Novo mesto, Slovenija
sonjazlobko@gmail.com

Povzetek:

Raziskovalno vprašanje (RV): Kako doseгти kakovostno predšolsko izobraževanje, katerega namen je usmerjati otroka v (prihodnje) samopreseganje in odlične dosežke?

Namen: Namen članka je s pregledom literature določiti trenutne smernice vpeljevanja koncepta kakovosti in odličnosti na ravni predšolskega izobraževanja in odpreti diskurz za potencialne nadaljnje raziskave.

Metoda: V preglednem članku smo literaturo izbrali iz različnih podatkovnih baz (Google Scholar, Google Books, Springer Link, dLib), poenotenega internetnega knjižnega kataloga slovenskih knjižnic COBISS, evropskega informacijskega omrežja za področje izobraževanja Eurydice in spletnih arhivov periodičnih publikacij, zbornikov. Iskali smo po ključnih besedah univerzalna odličnost, kakovost in vrtci, dosežki otrok v predšolskem izobraževanju, kompetence otrok za prihodnost in na ta način zožili ustreznost iskalnih zadetkov.

Rezultati: Zagotavljanje kakovostne predšolske izobrazbe otroka (socialnih, emocionalnih, jezikovnih in kognitivnih, matematičnih, naravnih in umetniških kompetenc) vodi do boljšega soočanja posameznika s preprekami in priložnostmi ter zagotavlja uspehe in odličnost tako na kasnejšem delovnem mestu, kot v življenju nasplošno.

Organizacija: Premislek o kakovosti predšolskega izobraževanja odpira z nadaljevanjem raziskave poslovne priložnosti na področju zasebnega izobraževanja po modelih kakovosti.

Družba: Teoretična izhodišča odpirajo pot novim diskurzom na področju predšolskega izobraževanja, ki mora biti usmerjeno v kakovost za doseg odličnosti prihodnjih generacij, s tem posledično lokalnih in širših miljejev.

Originalnost: Pregledni članek služi kot teoretična podlaga novim modelom predšolskega izobraževanja ter kot izhodišče za nadaljnjo raziskavo in potencialno aplikacijo novega modela predšolskega izobraževanja.

Omejitve/nadaljnje raziskovanje: Teoretična izhodišča niso podprta s konkretnimi rezultati pridobljenimi po ustrezni metodi. Slednje lahko označimo tudi kot možnost nadaljnega empiričnega raziskovanja.

Ključne besede: univerzalna odličnost, predšolsko izobraževanje, dosežki otrok, kakovost izobraževanja, kompetence otrok.

1 Uvod

V časih, ko se družba spreminja izredno hitro in je sprememba skorajda edina stalnica, je bistveno na kakšen način bomo otrokom zagotovili kvalitetne začetke, zato je potrebno premisliti modele predšolskega izobraževanja. Ti morajo ciljati na odličnost kompetenc, znanja in vzgoje, saj si posamezniki z močnim začetkom zagotovijo boljše individualne in ekipne dosežke v nadaljevalnih stopnjah izobrazbe, hkrati pa s pravim pristopom učvrstijo strategije, s katerimi si v življenju izboljšujejo kapacitete intelektualnega in socialnega kapitala.

* Korespondenčni avtor.

Prejeto: 20. april 2015; revidirano: 21. april 2015; sprejeto: 4. december 2015.

Opredelitev teoretičnih pregledov, ki vključujejo specifično tematiko, nam služi kot izhodišče za razmislek o kakovostnem predšolskem modelu izobraževanja. Slednje lahko vidimo kot spodbuda za nadaljnje raziskovanje na omenjenem področju, predvsem pa kot katalizator novih pristopov in modelov za doseganje univerzalne odličnosti predšolskega izobraževanja tako v zasebnih, kot javnih institucijah, preko 'mej' lokalnega.

2 Teoretična izhodišča

S premislekom modela predšolske vzgoje, razumevanjem načinov vzgoje ter razčlenjevanjem dejansko spodbujanih in pričakovanih kompetenc je mogoče razviti nove pristope, s katerimi lahko otroke dobro pripravimo na zaznavanje priložnosti ali preprek na poteh življenja in dela. S pristopi, ki bi razvijali kompetence ter večali nabor intelektualnega in čustvenega kapitala, se ustvarjajo zametki odličnosti in zavesti o kompleksnosti dela, življenja v današnji družbi. Prav zato je pomembna izjemna skrb za to obdobje posameznika, saj je, kot povzame Jedlovčnik, otroštvo temelj na katerem posameznik gradi življenje (Semler v Jedlovčnik, 2013, str. 46).

Čvrsti temelji so razlog zaradi katerega se zdi smiselno prevetrili pojme, ki narekujejo nove pristope v predšolskem izobraževanju. V nadaljevanju se bomo prav zato opredelili na kakovost predšolskega izobraževanja, kompetence otrok in univerzalno odličnost, kar nam bo pomagalo zaokrožiti razumevanje izhodišč za samopreseganje in dosežke prihodnjih generacij.

Kakovost vzgoje in izobraževanja se kaže kot sposobnost izpolnjevanja in izvajanja pričakovanj in nalog različnih agentov vključenih v izobraževalne procese (Kocijančič in Krmelj v Peterlin, 2013, str. 7). Pri tem je bistveno razumevanje, da je kakovost v izobrazbi koncept, ki se procesualno spreminja, ali preprosteje rečeno, nenehno nadgrajuje zaradi različnih vplivov svetovnih in lokalnih smernic, zahtev trga, možnosti zaposljivosti, a vendar v nekakšni spravljeni kontradiktornosti, prav z učvrščevanjem samega koncepta kakovosti kot bistvenega aspekta delovanja za boljšo prihodnost, najde sidrišče.

Laseman (2009) v dokumentu Euridyce trdi, da bi bilo idealno, če bi za kakovostno izobraževanje namenili največ pozornosti učenju in dojetanju različnih veščin, ki otroku služijo kot podpora za črpanje vedenj iz različnih področij ob različnih priložnostih; bolje kot so otroci opremljeni na začetku, bolj bo učenje in pridobivanje veščin učinkovito v nadaljevanju izobraževanja (str. 17). A če malo poglobimo predstavo o kakovostnem izobraževanju, naletimo na nekatere poudarke. Zupan (2011) izpostavi, da se na eni strani soočamo z načrtnim pridobivanjem znanja za zadovoljevanje potreb in na drugi strani s kompatibilnostjo posameznika z okoljem ter njegovim odnosom do dela. Ta opisna dualizacija kakovostnega izobraževanja pokrije delovno in vzgojno dimenzijo izobraževanja, ki morata biti tekom različnih obdobji šolanja zastopani v različnih razmerjih. V predšolskem izobraževanju je, kot očitno, vzgojna dimenzija tista, ki prednjači. (str. 25)

A vendar je v tej točki smiselno poudariti, da kakovostno izobraževanje, predvsem predšolsko izobraževanje, za doseganje odličnosti prihodnjih generacij, mora ponuditi več kot dodelano vzgojno dimenzijo izobraževanja. Če naj bi se spretnost, znanje in kompetence razvijali zgolj v terciarnem izobraževanju (Zupan, 2011, str. 25), je smiselno te kompetence izobraževanja, ki določajo kvaliteto temeljev izobraževanja prevesti in prilagoditi tudi na predšolsko izobraževanje. Prav z namenom, kot ga poudari omenjeni Laseman - za učinkovitejše vpeljevanje veščin za črpanje različnih znanj, védenj.

Zaradi ustrezne spodbude ob napredovanju otroka, zaradi prilagajanja situacije otroku, predvsem pa zaradi potencialov razvoja odličnosti v kasnejših obdobjih življenja, moramo razumeti kakšne kompetence se od posameznika, člana družbe, po družbeni konvenciji, ki jo narekujejo tržno gospodarstvo in konkurenčnost, zahtevajo. Opredelil jih je Evropski parlament in svet evropske unije, za doseg optimalne socialne vključenosti, aktivnega državljanstva in fleksibilnosti na trgu pa naj bi jih razvili vsi ljudje; - sporazumevanje v maternem jeziku, - sporazumevanje v tujih jezikih, - matematične, znanstvene in tehnološke kompetence, - digitalna pismenost, - učenje učenja, - socialne in državljanske kompetence, - samoiniciativnost in podjetnost, - kulturna zavest in izražanje (Zupan, 2011, str. 22).

Dolgoročno razmišljanje in etabliranje kakovostnega predšolskega izobraževanja je precej globoko ukoreninjeno v družbeno politični diskurz preko različnih kategorij. Ena izmed teh so prav kompetence. Te se za predšolsko raven razlikujejo od zgoraj navedenih, ki so bistvene za doseganje profesionalne odličnosti odraslega posameznika, vendar so nekatere izmed njih neposredno pripisane predšolskemu izobraževanju (pa tudi ostale obdržijo prezenco). V Kurikulumu za vrtce (v nadaljevanju KV), nacionalnemu dokumentu za predšolsko izobraževanje (1999), so navedena naslednja področja dejavnosti za doseg kompetenc otrok: matematika, narava, družba, jezik, umetnost in gibanje (str. 14). V prvemu delu izdaje *Temelji kalifornijskega predšolskega izobraževanja* (v nadaljevanju TKPI 1, v izvorniku *California Preschool Learning Foundations*) (2008, str. XII-XIV) pa strnejo področja izpostavljena v našem nacionalnem dokumentu v socialne, emocionalne, jezikovne (katere nemalokrat nekateri avtorji eksplicitno povezujejo s kognicijskimi kompetencami) in matematične kompetence.

TKPI 1 (2008) navaja za različne kompetence različne standarde. Socialno in emocionalno področje delovanja posameznika določajo standardi samozavedanja, samoregulacije, socialnega in emocionalnega razumevanja, empatije, radovednosti, skupinskega delovanja, odgovornost in skrb. Jezikovna (kognitivna) domena se osredotoča na uporabo jezika za širjenje idej, predvsem pa za razvoj misli in mentalnih procesov. Standardi, ki jih mora predšolski učenec obvladati znotraj te domene so uporaba gramatičnih konvencij, zavedanje zapisa in fonološke izgovorjave, črke in povezovanje črk v besede, razumevanja in razlaga primerne besedila, pisanje in različne strategije sporočanja v osnovni obliki. Zagotavljanje matematičnih kompetenc pripravi predšolske otroke na logično in praktično razmišljanje, ki ga dosežejo s

poznavanjem števil, z razumevanjem številčnega sistema in preprostih razmerij med števili, lahko tudi preprostih matematičnih operacij, s klasifikacijo ali sortiranjem vzorcev, predmetov in množic, relacije med predmeti v prostoru in reševanje vsakdanjih matematičnih problemov. (str. XII-XIV) Dodajmo še gibalno domeno v kateri standarde po KV (1999) določa koordinacija gibov, zavedanje lastnega telesa, spoznavanje fiziološke različnosti, osvajanje športnih dejavnosti, umetniško domeno po kateri predšolski otrok razvije čut za estetiko, razvijanje umetniške ustvarjalnosti, poznavanje nekaterih umetniških zvrsti ter naravno domeno, ki obsega razvijanje odnosa do žive in nežive narave, spoznavanje življenjskih in naravnih ciklov, varen in zdrav način življenja, tehnične in tehnološke spretnosti. (str. 14–38) Smiselno je poudariti, da avtorji ali priročniki navajajo starostne razmejitve za doseganje standardov različnih domen, zato so programi vrtecev prilagojeni različnim starostim, kajti ne moremo pričakovati, če na kratko parafraziramo avtorico Cugmas (2006), da bi 3 leta star otrok artikularno različne metateorije o sebi, saj šele razvija občutek fizičnega samozavedanja, moramo pa pričakovati to od otroka med 7 in 8 leti starosti (str. 106).

Prav tako je razvoj kompetenc odvisen tudi od drugih faktorjev. Poleg družinskega okolja in interakcij z domačim okoljem, negativno oz. pozitivno na otroka (tako na njegove socialne, jezikovne, kognitivne, emocionalne idr. kompetence) vpliva tudi interakcija s skupinami vrstnikov, ki se formirajo v predšolskem izobraževanju, predvsem pa kvaliteta predšolskega izobraževanja, leta obiskovanja predšolskega izobraževanja ter ure, ki jih otrok dnevno preživi v vrtcu (Melhuish; Sylva & Wilthshire v Marjanovič Umek & Fekonja Peklaj, 2006, str. 50). Ugotovitve kažejo, da je vpliv predšolskega izobraževanja na otroke pozitiven, ali na tiste, ki prihajajo iz družinskega okolja z visoko stimulacijo, nevtralen. Ne glede na rahla nihanja raziskav različnih raziskovalcev, pa se kaže, da vpletenost otroka v predšolsko izobraževanje dolgoročno olajša doseganje ciljev in izboljša dosežke v kasnejših dobah (osnovni šoli) izobraževanja (Marjanovič Umek & Fekonja Peklaj, 2006, str. 50-51).

Zupan razume izobraževalni sistem v celoti, kot pripravo posameznika na soočenje z izzivi življenja in dela, pri tem pa morajo posamezniki prepoznati pomen odličnosti, saj jih le ta, kot motivacijska sila, usmerja v uporabo znanja, veščin in kompetenc, da bi si zagotovili zadovoljevanje potreb in želja (2011, str. 26). Te usmeritve, se v svetu, ki se sooča z individualizacijo dela, preživetvenih strategij in odgovornosti, kažejo za vedno bolj pomembne. Slednje zagate zahtevajo kakovostne modele in rešitve (predšolskega izobraževalnega sistema), saj je kakovostno izhodišče, s parafraziranjem Gabrijelčiča (1995), zgolj dobro tlakovan temelj za kasnejšo odličnost (str. 20).

Potrebno se je zavedati, kot pravi Ovsenik (2013), da prihaja do spoznanja o vsesplošni soodvisnosti, kar pa v kontekstualnosti delovnih perspektiv narekuje vzpodbujanje ustvarjalnosti in obvladovanje raznolikosti (str. 72). Zato se zdi še kako potrebno otrokom v predšolskem izobraževanju omogočiti najboljše, in ne samo zadovoljivo izobraževanje, kajti

posebno dobro vzeti v obzir. Tako večina avtorjev navaja, da se otroci vključeni v predšolsko izobraževanje v nadaljnjih dobah življenja bolj kvalitetno soočajo s priložnostmi in preprekami življenja. Z možnostjo kakovostnega razvoja socialnih, emocionalnih, kognitivnih, matematičnih idr. kompetenc, otroci bistveno hitreje osvojijo strategije s katerimi dosegajo uspehe v dobi otroštva in kasneje posledično osebno odličnost.

Gabrijelčič pravi, da v družbi konkurenčnosti ne bo zmagal tisti, ki ima nakopičene večje materialne vrednosti, pač pa tisti, ki bo bolje znal izrabiti svoje umske sposobnosti (1995, str. 75). Prav zaradi slednjega je razvoj, socialnih in emocionalnih, jezikovnih in kognitivnih, matematičnih kompetenc (pa dodajmo še tehnične in tehnološke kompetence) tako izredno pomemben. Znašli smo se namreč na prelomu; iznajti moramo nove načine z znanjem in vztrajnostjo, ki bodo dolgoročno utrjevale kvaliteto življenja posameznika in sredstvo za edini neusahljivi vir napredka je znanje, s katerim se išče vrzeli za drugačne načine življenja, zato tudi govorimo o današnji družbi kot o družbi znanja (Zupan, 2011, str. 15).

Kot smo omenjali zgoraj, so različni standardi kompetenc razporejeni v različna obdobja otrokovega razvoja, a ti se strnejo po pregledu predšolskih izobraževalnih programov po evropskih državah, kot piše Crahay (2009) v raziskavi Eurydice, v dva modela. Model A združuje izobraževalna določila, ki se osredotočajo na razvoj celovite osebnosti, ki pridobiva znanje skozi samodeterminirane aktivnosti in igro z vrstniki. Vloga odraslih je namenjena organizaciji dejavnosti in prostora, ki spodbujajo njihovo kognitivno zaznavanje, osredotočajo se na usmerjanje otroka in mu pri tem nudijo podporo za njegovo rast osebnosti. Model B navdihujejo teorije, ki zagovarjajo prenašanje znanja iz učiteljev na otroka, osredotočajo pa se na akademske in osredotočene jezikovne kompetence zagovarjane v kurikulumih predšolske vzgoje. Učne metode so vzpostavljene na direktnih navodilih, podkrepitvah in aktivnostih. (str. 137)

A če smo po izboru literature določili pomembnost razvoja mnogih kompetenc na predšolski ravni izobraževanja, kar določa kasnejšo odličnost posameznika, je glede na prejšnji odstavek, ki nakazuje na dualiteto pristopov, zanimiva opazka, da se nekatere strategije pridobivanja kompetenc med seboj očitno 'izključujejo'. Zato se zdi smiselno naslednje vprašanje. Kako prilagoditi pristopa, da bi zagotovili tako intenziteto kognitivne in osebne rasti otroka, kot intenziteto uveljavljenih kompetenc modela B? Crahay z nanašanjem na raziskavo (Stipek et al.), katere rezultati so, na primeru štirih skupin otrok različnih starosti iz družin etničnih manjšin z nizkim prihodkom, pojasni, da se pozitivni efekti akademskega pristopa (lažji prehod v osnovne šole), ki spodbuja osnovne veščine znanja, kažejo v primeru, če so do tretjega leta starosti otrok v predšolskih izobraževalnih ustanovah spodbujali njihov socialno emotiven razvoj (2009, str. 138). Od tu naprej lahko polemiziramo na primeru izbrane skupine, trdimo lahko namreč, da v primeru stimulativnega družinskega vpliva na otroka, rezultati ne bi pokazali identično sliko. To skrajno trditev delno podpre, a hkrati omili, partikularno usmerjena

raziskava v jezikovne kompetence otrok na predšolski ravni (Marjanovič Umek & Fekonja Peklaj, 2006, str. 64), v kateri avtorici trdita, da je nasplošno premalo pozornosti za prepoznavanje jezikovnih kompetenc usmerjene na otroke iz stimulativenega družinskega okolja. A sklepamo lahko, kot ugotovljeno že v začetku, da negativnega učinka seveda ni razpoznati.

A obrnimo se nazaj na oba pristopa; zdi se, da ju je medseboj smiselno povezati. Model A zagotavlja razvoj funkcij izvrševanja in metakognitivnih kapacitet, ki spodbujajo kasnejše akademske principe učenja, saj ti zahtevajo določeno stopnjo strukture kognicije in repetativnih vzorcev za razvoj avtomatiziranih refleksov nepogrešljivih za branje, pisanje in reševanje matematičnih problemov (Carhay, 2009, str. 193). Upoštevati bi zato bilo smiselno starost otroka, ki predvideva implementiranje enega izmed modelov (v potencialni kombinaciji z drugim) in pa individualno dojemljivost otrok v predšolskih programih, na podlagi česar učitelji zagotovijo otrokov razvoj.

5 Zaključek

Želeli smo utemeljiti pomembnost predšolskega izobraževanja za kasnejša obdobja posameznika in doseganje odličnosti v odrasli dobi. Na podlagi pregledane literature se je pokazalo, da je pridobivanje različnih kompetenc otroka pomemben za njegovo kognitivno in osebno rast v zgodnjih letih predšolskega izobraževanja, hkrati pa na podlagi tega posameznik lahko učvrsti akademski princip razmišljanja, ki je pomemben v kasnejših obdobjih zgodnjega razvoja. Takšen način otroku zagotavlja izrabo umskega potenciala in ga v obdobju predšolskega izobraževanja usmerja v doseganje različnih uspehov, v kasnejših obdobjih življenja pa mu nudi, sicer strateško predrugačene, a še vedno podobne, vzorce za doseg optimalne osebne odličnosti, ki jo bo lahko preko dela in drugih dejavnosti prenašal v obče odnose.

Vsekakor aspekta, da je otrokovo predšolsko izobraževanje in vzgojo potrebno upoštevati takšno kot je in ne dojemati zgolj kot načrtovanje za nadaljnje izobraževanje, ne smemo izpustiti in moramo razumeti, da se je potrebno z otrokom ukvarjati kot z individuumom, *ki je* in ne samo, *ki bo*. Kljub temu pa je potrebno zagotoviti najširši spekter kompetenc, s katerimi se posredno obračamo tudi na njegovo prihodnost, na njegovo nadaljnjo izobrazbo in življenje.

Kot pravi Ovsenik, se ustvarjalnosti ne moramo naučiti, lahko pa jo spodbudimo z načrtnim izobraževanjem in ustvarjalno klimo (2013, str. 74). Prav slednje najbolj grobo oriše dva pristopa pomembna za razvoj otroka v predšolskem izobraževanju. Ta dva principa (izobraževanje in ustvarjanje) pa sta tudi vodila za samopreseganje in izboljševanje procesov učenja slehernega posameznika, ne glede na dobo življenja, kar vodi do odličnosti. Kritična masa odličnih posameznikov pa narekuje kvaliteto delovanja, kar prehaja tako v delovno, kot v civilizacijsko odličnost in zagotavlja kakovost življenja družbe, skupnosti (Bukovec, 2008, str. 17).

Za poglobljenost bi bilo smiselno pregled literature podkrepiti z empirično raziskavo izvedeno na vzorcu otrok različnih starosti in jo primerjati s splošno uveljavljenimi standardi predšolskega izobraževanja. Slednje bi dodalo vpogled v dejansko stanje vrtcev, hkrati pa zanimiv aspekt na splošno stanje v družbi. Zanimivo bi bilo tudi poglobljeno primerjati izpostavljene kompetence za uspešno delo odraslih posameznikov, s priporočenimi kompetencami za predšolsko izobraževanje in razčleniti vrzeli, ki ovirajo na poti k odličnosti. Predvsem pa se zdi bistveno, da bi se raziskava nadaljevala s preverjanjem ustreznega izvajanja programa s strani učiteljev in vzgojiteljev ter prevetritvijo profesionalnosti pristopov k predšolskemu izobraževanju na dejanskih primerih.

Reference

1. Bukovec, B. (2008, julij). Univerzalna odličnost kot nova paradigma uspešnega sodelovanja in kakovosti življenja. *Kakovost: revija slovenskega združenja za kakovost*, (2), 16-17.
2. California Department of Education. (2008). *California Preschool Learning Foundations (Volume 1)*. Sacramento: Child Development Division, California Department of Education. Pridobljeno na <http://www.cde.ca.gov/sp/cd/re/documents/preschoollf.pdf>.
3. Crahay, M. (2009). Summary and Conclusion. V *Early Childhood Education and Care in Europe: Tackling Social and Cultural Inequalities* (str. 129-146). Brussels: EACEA – Eurydice. Doi 10.2797/18055.
4. Cugmas, Z. (2006). The External Validity of the Scale of the Selfperception for Pre-school Children (LSPO). V A. M. Columbus (ur.), *Leading Edge Research in Cognitive Psychology* (str. 105 – 122). New York: Nova Science Publishers Inc.
5. Gabrijelčič, J. (1995). *Od kakovosti k odličnosti: po poti organizacijskega razvoja*. Novo mesto: Dolenjska založba.
6. Jedlovnik, M. (2013). Analiza pristopov vzgoje nadarjenih otrok v predšolski dobi. *Revija za univerzalno odličnost*, 2(2), 38-48.
7. *Kurikularni dokumenti za področje predšolske vzgoje*
8. *Zavod Republike Slovenije za šolstvo. (1999, 8. marec). Kurikulum za vrtce. Pridobljeno na http://www.zrss.si/pdf/050711123045_vrtci_kur.pdf.*
9. Laseman, P. (2009). The impact of High Quality Education and Care on the Development of Young Children: Review of the Literature. V *Early Childhood Education and Care in Europe: Tackling Social and Cultural Inequalities* (str. 17-50). Brussels: EACEA – Eurydice. Doi 10.2797/18055.
10. Marjanovič Umek, L., & Fekonja Peklaj, U. (2006). The Effect of Preschool on Children's Language Development: A Slovenian Longitudinal Study. *Sodobna pedagogika*, 57(5), 46-67.
11. Forum odličnosti in mojstrstva: Otoška rastoča strategija univerzalne odličnosti. (2010). Pridobljeno na http://www.fos.unm.si/si/dejavnosti/forum_odlicnosti/strategija/.
12. Ovsenik, M. (2013). Ustvarjalnost kot izziv časa. V B. Bukovec (ur.), *25. mednarodni forum odličnosti in mojstrstva: Vzgoja, izobraževanje in vseživljenjsko učenje pri uveljavljanju univerzalne odličnosti in mojstrstva* (str. 67-78). Novo mesto: Fakulteta za organizacijske študije.
13. Peterlin, C. (2013). *Izboljšanje kakovosti poslovnega komuniciranja v šolstvu* (Diplomska naloga). Fakulteta za organizacijske študije, Novo mesto.

14. Zupan, N. (2011). Ali vaja še dela mojstra?: Izzivi izobraževanja za odličnost v družbi znanja. V B. Bukovec (ur.), *23. mednarodni forum odličnosti in mojstrstva: Vzgoja, izobraževanje in vseživljenjsko učenje pri uveljavljanju univerzalne odličnosti in mojstrstva* (str. 13-33), Novo mesto: Fakulteta za organizacijske študije.

Sonja Zlobko je univerzitetna diplomirana etnologinja in kulturna antropologinja, ki trenutno opravlja magistrsko nalogo na Fakulteti za organizacijske študije.

Abstract: Preschool education on its way to excellence

Research Question (RQ): How to achieve high quality preschool education, the purpose of which is to guide the child to selfovercoming and excellent achievements?

Purpose: The purpose of this article is to review the literature of current guidelines of the concept of quality and excellence at the level of preschool education and consequently open discourse for further research.

Method: In the review article, we selected literature from different databases (Google Scholar, Google Books, Springer Link, dLib), a catalog of Slovenian libraries - COBISS, European information network in the field of education - Eurydice and web archives of periodicals, books, etc. Keywords were universal excellence, quality and kindergartens, achievements of children in preschool education, children's competencies for the future, with mentioned limitations we determined the relevance of search results.

Results: Providing quality in early childhood education and development of child competencies (social, emotional, language and cognitive, mathematical, natural and artistic competence) leads to efficient confrontations with the individual barriers or opportunities, and ensures success and excellence both in the later work, as in life in general.

Organisation: Continued research of the quality of preschool education opens a business opportunities in the field of private education.

Society: Theoretical background opens the way for new discourse in the field of early childhood education, which should be designed for excellent and quality achievements of future generations.

Originality: Review article serves as a theoretical background for new models of preschool education, and as a vantage point for further research and potential application of the new model of preschool education.

Limitations/Further research: Theoretical background is not supported by results obtained by a suitable method. The latter fact can be define as the possibility for empirical research.

Keywords: universal excellence, preschool education, children's achievements, quality of education, children's competencies.